

Briuselis, 2017 09 21
COM(2017) 547 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

**Sąžininga ir veiksminga apmokestinimo sistema Europos Sąjungos bendrajai
skaitmeninei rinkai**

Jvadas

Bendroji skaitmeninė rinka yra vienas iš 10 Europos Komisijos politinių prioritetų. Bendrosios skaitmeninės rinkos strategija¹ siekiama gyventojams ir įmonėms atverti daugiau galimybių per 500 mln. ES vartotojų turinčioje rinkoje. Baigus kurti bendrąją skaitmeninę rinką Europos ekonomika per metus galėtų gauti 415 mlrd. EUR, būtų kuriamos darbo vietos ir pertvarkomos viešosios paslaugos. Praėjus 18 mėn. nuo tada, kai buvo priimta bendrosios skaitmeninės rinkos strategija, Europos Komisija parengė žadėtuosius pasiūlymus. Strategijos laikotarpio vidurio peržiūroje² ji atnaujino savo analizę ir daug dėmesio skyrė kitiems uždaviniams. Skaitmeninės technologijos keičia mūsų pasaulį ir daro didelį poveikį apmokestinimo sistemoms. Jos padeda geriau jas valdyti, nes suteikia administracinės naštos mažinimo sprendimų, padeda bendradarbiauti mokesčių administratoriams ir spręsti mokesčių slėpimo problemą. Kita vertus, dėl jų keičiasi ir verslo modeliai: nematerialusis turtas darosi vis svarbesnis, todėl Europos mokesčių sistemai tenka didesnis spaudimas.

ES bendrajai skaitmeninei rinkai reikia šiuolaikiškos ir stabilios mokesčių sistemos, kad skaitmeninė ekonomika skatintų inovacijas, mažintų rinkos susiskaidymą ir atvertų galimybes visiems rinkos dalyviams naudotis nauja dinamiška rinka sąžiningomis ir subalansuotomis sąlygomis. Labai svarbu užtikrinti mokesčių tikrumą verslo investicijoms ir neleisti atsirasti naujoms mokesčių spragoms bendrojoje rinkoje.

Mokesčių srityje politikos formuotojai iš visų jėgų stengiasi rasti sprendimus, kuriais būtų užtikrintas sąžiningas ir veiksmingas apmokestinimas spartėjant skaitmeniniams ekonomikos pokyčiams. Tarptautinėse mokesčių taisyklėse esama trūkumų, nes jos iš pradžių buvo parengtos tradiciniam verslui, taigi dabar jau yra pasenusios. Dabartinės mokesčių taisyklės nebeatitinka šiuolaikinių aplinkybių, kai įmonės labai priklauso nuo sunkiai įvertinamo nematerialaus turto, duomenų ir automatinių procesų, sudarančių sąlygas prekiauti internetu kitose šalyse fiziškai jose nebūnant. Šie klausimai nėra vien skaitmeninės ekonomikos dalykas, jie gali paveikti visas įmones. Taigi kai kurios įmonės vykdo veiklą kelyje šalyse, jose siūlo paslaugas vartotojams ir su jais sudaro sutartis, visapusiškai pasinaudodamos esama infrastruktūra ir teisinės valstybės institucijomis, tačiau tuo pat metu mokesčių tikslais nėra laikoma, kad jos tose šalyse yra įsisteigusios. Tokia galimybė rinktis veiklos vietą be įsipareigojimų joms sudaro palankesnes sąlygas nei įsisteigusioms įmonėms.

Taigi vis didėjantis uždavinys užtikrinti, kad skaitmeninė ekonomika būtų sąžiningai apmokestinama, kol kas dar tinkamai neišspręstas, pirmiausia dėl to, kad nesutariama tarptautiniu mastu, ir dėl daugialypio šio uždavinio pobūdžio. Tai netvari situacija vis labiau globalizuotame ir skaitmeninėmis jungtimis susietame pasaulyje, kur vis daugiau veiklos perkeliama į skaitmeninę erdvę. Nepašalinus šių situacijų atsiras daugiau galimybių išvengti mokesčių, valstybių biudžetai surinks mažiau pajamų, mažės socialinis teisingumas, be kita ko, dėl socialinių biudžetų erozijos, ir sąlygos verslui taps nevienodos. Dėl to kyla grėsmė ES konkurencingumui, sąžiningam apmokestinimui ir valstybių narių biudžetų tvarumui. Kaip Komisijos Pirmininkas Jeanas-Claude'as Junckeris pabrėžė savo pranešime apie Sąjungos padėtį 2017 m.³, Komisija ragina nustatyti sąžiningus

¹ COM(2015) 192

² COM(2017) 228

³ http://europa.eu/rapid/press-release_SPEECH-17-3165_lt.htm

skaitmeninės pramonės mokesčius. Taline vykusiame neoficialiame ECOFIN tarybos posėdyje⁴ Tarybai pirmininkaujanti valstybė narė, remiama daugelio valstybių narių, paragino Komisiją išnagrinėti galimybes ir pasiūlyti veiksmingų sprendimų, kad iki metų pabaigos būtų susitarta, kokių tolesnių veiksmų turi imtis ES.

Komisija nuo kadencijos pradžios ėmėsi veiksmų siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi principo, kad visos ES veiklą vykdančios įmonės mokesčius mokėtų ten, kur gauna pelną ir sukuria vertę. Šis principas labai svarbus sąžiningam ir veiksmingam apmokestinimui bendrojoje rinkoje, o jo laikymąsi užtikrinti galima tik bendromis koordinuotomis priemonėmis. ES taikomi skirtingi nacionaliniai metodai gali lemti bendrosios rinkos susiskaidymą, padidinti mokestinį netikrumą, lemti nevienodas sąlygas ir atverti naujų spragų piktnaudžiavimui mokesčiais. Kaip jau įvardyta 2014 m. gegužės mėn. Komisijos ataskaitoje⁵, tarptautinę mokesčių sistemą reikia pertvarkyti taip, kad ji veiksmingai aprėptų vertę, sukurtą taikant naujus verslo modelius. Deja, pasauliniu lygmeniu kol kas sunku susitarti dėl sprendimų; tai patvirtinta 2015 m. spalio mėn. EBPO ataskaitoje⁶. Dabar atėjo laikas veikti. Komisija nori plataus užmojo ES darbotvarkės šiuo klausimu ir bendro ES metodo, siekdama, kad skaitmeninė ekonomika būtų apmokestinama veiksmingai, užtikrinant sąžiningumą ir remiant augimą.

Ši nauja darbotvarkė papildys svarbius pastarųjų kelerių metų laimėjimus tobulinant pelno mokesčio sistemą, pasiektus tiek ES, tiek tarptautiniu lygmeniu. ES valstybės narės susitarė dėl naujų plataus užmojo taisyklių rinkinio, skirto kovoti su agresyviu mokesčių planavimu ir padidinti mokesčių skaidrumą, ir, priėmusios ES išorės strategiją apmokestinimo veiksmingumo klausimais, tarptautiniu mastu ėmė aktyviau reikšti pozicijas gero mokesčių srities valdymo klausimais. Kalbant apie valstybės pagalbos kontrolę, Komisija atliko bendro pobūdžio valstybių narių sprendimų dėl mokesčių praktikos analizę ir tiria sprendimus dėl mokesčių bei schemas, pagal kurias kai kurioms įmonėms taikoma lengvatinė apmokestinimo tvarka. Keliais atvejais Komisija nurodė susigrąžinti pagalbos lėšas. Kalbant apie pridėtinės vertės mokestį (PVM), Komisija savo pasiūlyme dėl elektroninės prekybos⁷ taip pat sprendžia skaitmeninės ekonomikos keliamus uždavinius. Daroma pažanga 2016 m. Komisijos atnaujintose derybose dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės (BKPMB)⁸. Kai bus susitarta, BKPMB sudarys sąlygas konkurencingai, sąžiningai ir tvirtai įmonių apmokestinimo bendrojoje rinkoje sistemai.

Įmonės dabar kaip niekada daug naudoja skaitmeninėmis technologijomis.

Globalizuotame pasaulyje vykdomė veiklą nevaržomi sienų. Augant vartojimui intensyvėja prekyba ir didėja jos apimtys. Tuo pačiu metu prekyba tampa tarptautiškesnė. Dėl augančios skaitmeninės ekonomikos iš pagrindų keičiasi kasdienis gyvenimas bei verslo modeliai ir tai turi poveikio ne tik tradiciniams ekonominiams, politiniams, valdymo, vykdymo užtikrinimo ir verslo modeliams, bet ir mokesčių bei muitų administravimui.

⁴ <https://www.eu2017.ee/political-meetings/ECOFIN>

⁵ Žr. Europos Komisijos Skaitmeninės ekonomikos mokesčių politikos ekspertų grupės 2014 m. gegužės mėn. ataskaitą.

⁶ Žr. „Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy“, EBPO mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo projekto 1 veiksmo ataskaita, 2015 m. spalio mėn.

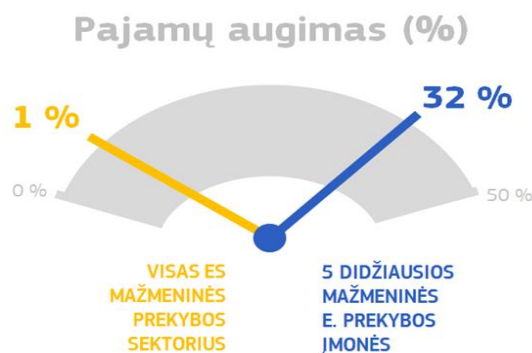
⁷ COM(2016) 757

⁸ COM(2016) 683 ir COM(2016) 685

Skaitmeninimas lengvina ir spartina tarpvalstybinę prekybą. Verslo modelių raida lemia tai, kad šiandien įmonės vykdo veiklą visiškai kitaip nei tuomet, kai buvo parengtos tarptautinės mokesčių ir muitų taisyklės. Antai, norint parduoti prekes ir paslaugas rinkoje nereikia fiziškai joje būti, o tai reiškia, kad gali būti sunku nustatyti mokesčio bazę šalyje, kurios jurisdikcijai priklauso ta rinka, arba prekių kilmę muitų tikslais. Spustelėjus mygtuką kompiuteryje dabar galima užsisakyti prekes iš bet kurios pasaulio vietos. Šių pokyčių padariniai: atsiveria naujos rinkos, apskritai mažėja kainos ir atsiranda naujų galimybių. Jie sunaikina esamus verslo modelius, nes internetinės platformos efektyviau reaguoja į paklausą. Svarbu tai, kad jie nulemia net tik prekybos didėjimą, bet ir jos susiskaidymą, nes įsitraukia nauji subjektai, kurie ne visada žino savo mokesčines ir muitų prievoles arba kartais savo verslą sustruktūrina taip, kad galėtų tų prievolių išvengti.

Skaitmeninimas keičia prekybos santykių pobūdį: nyksta ribos tarp prekių ir paslaugų, produktai pateikiami skaitmeniniu pavidalu, pavyzdžiui, e. knygos, arba naudojama kuo mažiau medžiagų, pavyzdžiui, spausdinant trimačiais spausdintuvais. Ekonomika vis labiau skaitmenėja, todėl randantis naujiems verslo modeliams prie šios naujos realijos reikės pritaikyti esamus verslo modelius. Pagrindinės naujų verslo modelių savybės – gebėjimas veiklą vykdyti nuotoliniu būdu, rinkos kintamumas (pvz., spartus rinkos dalies įgijimas ir praradimas), tendencija siekti monopolio ar oligopolio ir tinklo poveikis. Tai tik keli pavyzdžiai⁹.

Pasaulio ekonomika skaitmenėja sparčiai, dideliu mastu, skaitmeninės technologijos braunasi į beveik visas visuomenės gyvenimo sritis. Beveik trečdaliį bendro pramonės produkcijos augimo Europoje jau dabar nulemia įdiegtos skaitmeninės technologijos¹⁰. 2006 m. tarp 20 didžiausios rinkos kapitalizacijos įmonių buvo tik viena technologijų įmonė, kuriai teko tik 7 proc. rinkos kapitalizacijos. 2017 m. iš 20 didžiausios rinkos kapitalizacijos įmonių 9 buvo technologijų įmonės, kurių kapitalizacija sudarė 54 proc. visos 20 didžiausių įmonių rinkos kapitalizacijos¹¹. 2008–2016 m. penkių didžiausių mažmeninės elektroninės prekybos įmonių pajamos augo vidutiniškai 32 proc. per metus. Per tą patį laikotarpį viso ES mažmeninės prekybos sektoriaus pajamos augo vidutiniškai 1 proc. per metus¹². Naujos kartos informacinės technologijos netruks atnešti naujus pažangius dalykus: daiktų internetą, dirbtinį intelektą, robotiką ir virtualią realybę. Skaitmeniniais sprendimais naudojamosi vis dažniau, jie atveria naujų galimybių žmonėms, įmonėms, investuotojams ir viešojo administravimo institucijoms. Labai svarbu, kad ES verslas pasinaudotų šiomis galimybėmis ir išliktų konkurencingas, o ES startuoliai galėtų sparčiai augti pasinaudodami debesijos kompiuterijos, didžiųjų duomenų, robotikos ir sparčiojo plačiajuosčio ryšio teikiamais sprendimais. Europos laukia iššūkis – greitai pasinaudoti visomis šiomis skaitmeninių technologijų teikiamomis galimybėmis, kad būtų užtikrintas Europos konkurencingumas, kartu užtikrinant sąžiningą apmokestinimą.

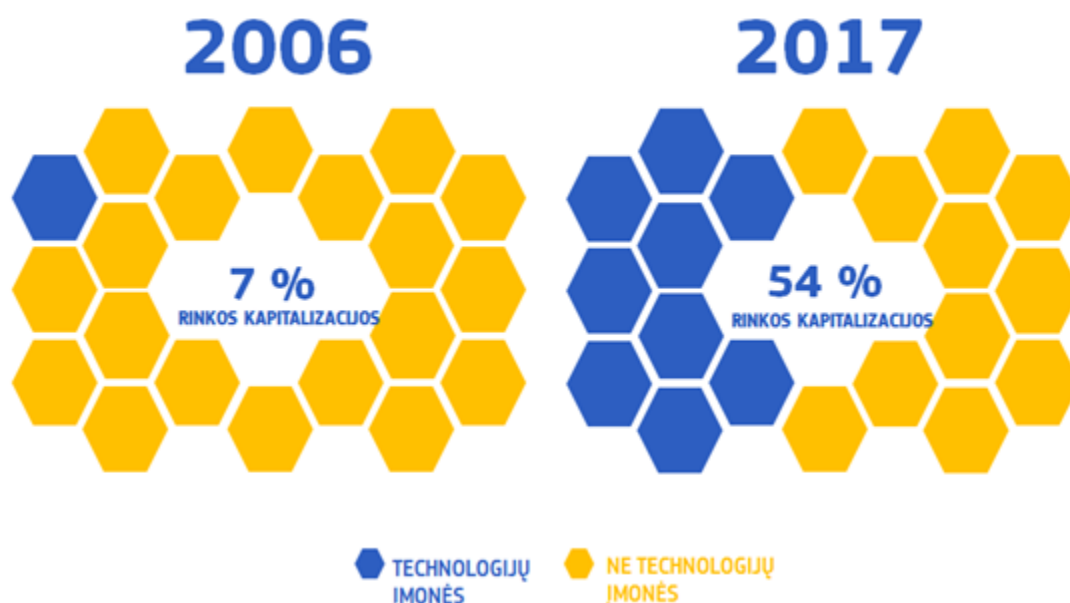

⁹ Žr. „Addressing the Tax Challenges of the Digital Economy“, EBPO mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo projekto 1 veiksmo ataskaita, 2015 m. spalio mėn.

¹⁰ COM(2016) 180

¹¹ PWC pasaulio įmonių šimtukas pagal rinkos kapitalizaciją („Global Top 100 Companies by market capitalisation“), 2017 m.; duomenų bazė *Financial Times Global 500*, 2006 m.

¹² *Bloomberg* ir Eurostato duomenų bazės, 2017 m. rugsėjo 13 d. duomenys.

Skaitmeninimas, nors ir skirtingai, paveikia visas įmones. Vienas iš iššūkių vykdant mokesčių politiką – technologijų ir naudojimosi dideliais duomenų kiekiais nulemtų verslo modelių įvairovė. Vartotojai prekes ir paslaugas iš bet kurios pasaulio vietos veikiausiai perka internetu, o ne vietinėse tradicinėse parduotuvėse. Naujos kartos vartotojams svarbiau gauti iš karto, o ne būti savininkais. Mažai kapitalo turinčios skaitmeninės platformos suveda nenaudojamus pajėgumus ir paklausą ir sudaro sąlygas atlikti labai daug bendro vartojimo sandorių. Numatoma, kad per ateinantį dešimtmetį jų daugės 35 proc. per metus¹³. Įvairių tipų įmonės didelę dalį savo vertės dabar gauna iš nematerialiojo turto, informacijos ir duomenų. Nėra vienos bendros savybės, pagal kurią būtų galima apibrėžti skaitmeninėje erdvėje taikomus naujus verslo būdus ir dažnai viena įmonė derina skirtingus elementus. Tokia įvairovė verčia nagrinėti skirtingų tipų skaitmeninę veiklą ir paslaugas, kurios turėtų būti įtrauktos į bet kurį galimą sprendimą. Toliau pateiktas nebaigtinis sąrašas, kuriame nurodyti kai kurie nauji verslo skaitmeninėje ekonomikoje būdai, dėl kurių kyla klausimai „Kur turi būti apmokestinama?“ ir „Kas turi būti apmokestinama?“. Dėl šių naujų paradigmių reikia naujo politikos atsako.

Naujų verslo būdų pavyzdžiai

- **Mažmeninės prekybos internetu modelį** taiko internetinės platformos, kurios už sandorio, parodymo ar komisinį mokestį parduoda prekes arba suveda pirkėjus ir pardavėjus. Įmonių pavyzdžiai: *Amazon, Zalando, Alibaba*.
- **Socialinės medijos modelį** taiko tinklo savininkai, pajamas gaunantys iš reklamos už vartotojams siunčiamus tikslinius rinkodaros pranešimus. Įmonių pavyzdžiai: *Facebook, Xing, Qzone*.
- **Abonementinio mokesčio modelį** taiko platformos, renkančios abonementinį mokestį už nuolatinę prieigą prie skaitmeninių paslaugų (pvz., muzikos ar vaizdo įrašų). Įmonių pavyzdžiai: *Netflix, Spotify, iQiyi*.
- **Bendro vartojimo platformos modelis** taikomas, kai platformos suveda nenaudojamus pajėgumus ir paklausą, vartojimą grindžia geros reputacijos, kaip valiutos, mechanizmais ir

¹³ Žr. „Literature review on taxation, entrepreneurship and collaborative economy“, galutinė ataskaita parengta Dondena & IHS; tyrimą užsakė Europos Komisija; dar nepaskelbta.

sudaro galimybę asmenims gauti prieigą prie turto, o ne įgyti tiesiogines jo nuosavybės teises. Platformos už kiekvieną sandorį renka nustatyto dydžio arba kintamą mokestį. Įmonių pavyzdžiai: *Airbnb, Blablacar, Didi Chuxing*.

ES reikia šiuolaikiškos mokesčių sistemos, kad galėtų pasinaudoti galimybėmis ir kartu užtikrinti sąžiningą apmokestinimą. Kad visos įmonės galėtų diegti inovacijas, plėstis ir augti ir taip skatinti didesnę našumą, užimtumą ir gerovę, būtinos vienodos sąlygos. Tačiau skaitmeninio masto atskiruose sektoriuose nevienodas. Ypač dideli skirtumai tarp aukštųjų technologijų ir tradiciškesnių sričių, taip pat tarp valstybių narių ir regionų. Be to, esama didelių skirtumų tarp didelių įmonių ir MVĮ. Vidaus skaitmeninio verslo modeliams vidutiniškai taikomas tik 8,5 proc. efektyvusis mokesčio tarifas, tai yra mažiau nei pusė, palyginti su tradicinio verslo modeliais¹⁴ (žr. diagramą toliau). Tai daugiausia nulemia skaitmeninio verslo modelių, kurie labai priklauso nuo nematerialiojo turto ir kuriems taikomos mokesčių paskatos, savybės. Tarpvalstybinio skaitmeninio verslo įmonėms taip pat tenka nedidelė mokesčių našta, jau net nekalbant apie agresyvių mokesčių planavimą, dėl kurio mokesčių našta gali faktiškai sumažėti iki nulio¹⁵.

Vidutinis efektyvusis mokesčio tarifas

ES 28

Šaltinis: „Digital Tax Index“, 2017 m., PWC ir ZEW.

¹⁴ Žr. „Digital Tax Index“, PWC ir ZEW, 2017 m. Tradicinio verslo modelis: laikoma, kad turtas yra po lygiai suskirstytas į pastatus, įrangą, atsargas, finansinį turtą ir nematerialųjį turtą. Skaitmeninio verslo modelis yra trijų skirtingų modelių vidurkis (vidaus modelio, verslo vartotojui (B2C) ir verslo verslui (B2B)). Visiems trimis modeliams taikoma prielaida, kad turtas yra po lygiai suskirstytas į įsigytą nematerialųjį turtą, pačios įmonės sukurtą nematerialųjį turtą, IT aparatinę įrangą, įsigytą programinę įrangą, pačios įmonės sukurtą programinę įrangą. B2C ir B2B modelius taikančios įmonės naudoja patrunuojamąsias įmones savo pardavimo ir rinkodaros veiklai organizuoti.

¹⁵ Žr. „The Impact of Tax-planning on Forward-looking Effective Tax Rates“, parengta ZEW, *Taxation paper* Nr. 64, GD TAXUD, Europos Komisija.

Esminiai uždaviniai

Pagrindinis uždavinys – pertvarkyti tarptautinę mokesčių sistemą, kuri iš pradžių buvo parengta dvidešimtojo amžiaus pradžioje ir nebeatitinka savo paskirties. Sistema labai tiko tradicinėms fizinėms įmonėms, tačiau verslo veiklai vis labiau globalėjant ir skaitmenėjant senosios taisyklės nebetinka.

Pagrindinis pelno apmokestinimo principas – pelnas turėtų būti apmokestinamas ten, kur sukurama vertė. Vis dėlto skaitmeniniame pasaulyje ne visuomet akivaizdu, kokia ta vertė yra, kaip ją pamatuoti arba kur ji sukurama.

Reikia išspręsti du pagrindinius politikos uždavinius:

- **„Kur turi būti apmokestinama?“ (susietumas):** kaip nustatyti ir apsaugoti apmokestinimo teises šalyje, kurioje įmonės gali teikti paslaugas skaitmeniniu būdu beveik arba visai fiziškai joje nebūdamos, nors ten ir vykdo komercinę veiklą, ir
- **„Kas turi būti apmokestinama?“ (vertės sukūrimas):** kaip priskirti naujų skaitmeninio verslo modelių pelną, gautą iš nematerialiojo turto, duomenų ir žinių.

Šios uždavinius reikia spręsti kartu, kad būtų rastas prasmingas sprendimas, kaip mokesčių tikslais nustatyti, kur vykdoma ekonominė veikla ir sukurama vertė. Klausimą „Kur turi būti apmokestinama?“, tai yra, kaip nustatyti apmokestinimo teises šalyje, kurioje įmonė tik vykdo skaitmeninę veiklą fiziškai joje nebūdama, galima paaiškinti tokiu teoriniu pavyzdžiu.

Teorinis pavyzdys. Įmonė teikia socialinį tinklą, kuris gauna pajamas iš reklamos už tikslinių rinkodaros pranešimų siuntimą jo naudotojams ES.

ES esantys naudotojai gali nemokamai naudotis socialiniu tinklu, kurį valdo už ES ribų esanti įmonė. Įmonė renka tinklo naudotojų duomenis, pavyzdžiui, informaciją apie jų vartojimo įpročius, skonį ir prioritetus. Nors įmonė pajamas daugiausia gauna iš reklamos vietos pardavimo kitoms įmonėms, kad šios galėtų tinklo naudotojams ES siųsti tikslinius rinkodaros pranešimus, ji pagal dabartinę tarptautinę mokesčių sistemą gali nebūti apmokestinama ES, taigi jai netaikomas pelno mokestis ES.

Teorinis pavyzdys. Įmonė per internetinę platformą teikia skaitmenines paslaugas klientams ES.

ES esantys klientai moka abonementinius mokesčius, kad galėtų naudotis skaitmeninėmis paslaugomis (pvz., muzikos ar vaizdo įrašais) per internetinę platformą, kurią valdo už ES ribų esanti įmonė. Nors pajamos gaunamos iš abonementinių mokesčių, renkamų iš ES klientų, platformos teikėjas pagal dabartinę tarptautinę mokesčių sistemą nėra apmokestinamas ES, taigi įmonei netaikomas pelno mokestis ES.

Norint išspręsti šiuos uždavinius, labai svarbu politiniu lygmeniu sukurti ir išlaikyti šio klausimo sprendimo tarptautiniu mastu pagreitį, kuris kol kas yra gana silpnas, nes veikėjų daug, o sutarimo tarptautiniuose debatuose trūksta. Kadangi šis uždavinys yra pasaulinis, būtų idealu surasti daugiašalius tarptautinius skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo sprendimus.

Komisijos nuomone, ES valstybės narės turėtų laikytis koordinuotos pozicijos, kad padarytų didesnę poveikį pasauliniu lygmeniu vykstančiam darbui. Jos turėtų suderinti ir remti metodą, kurį taikant darbas duotų didelio masto rezultatą. Tas rezultatas turėtų leisti stabilizuoti atskirų valstybių narių

mokesčių bazes ir užtikrinti bendrojoje rinkoje veiklą vykdančių įmonių sąžiningą konkurenciją ir klestėjimą. Tarptautinėse diskusijose ES turėtų užtikrinti, kad ES gaunamas pelnas būtų veiksmingai apmokestinamas ES valstybėse narėse ir sąžiningai perskirstomas.

2018 m. pradžioje bus pasiektas svarbus orientyras, kai EBPO Didžiajam dvidešimtukui pateiks tarpinę skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo ataskaitą. Labai svarbu, kad šioje ataskaitoje būtų padarytos tinkamos ir realistiškos išvados dėl tolesnio kelio ir būtų nustatytos realios politikos galimybės šiam uždaviniui išspręsti.

Tuo pačiu metu ES privalo išnagrinėti visas įmanomas galimybes priimti naujas skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo bendrojoje rinkoje taisykles. Ji taip pat privalo daugiau dėmesio skirti ES sprendimams tuo atveju, jeigu pažanga tarptautiniu lygmeniu būtų per lėta.

Tikslai

Siekiant užtikrinti sąžiningesnį ir veiksmingesnį apmokestinimą ir remti ES augimą bei konkurencingumą visoje bendrojoje rinkoje, reikia išsamaus šiuolaikiško skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo metodo. Šis metodas turėtų būti parengtas vadovaujantis šiais tikslais:

- **Sąžiningumas** – užtikrinti, kad pelnas būtų apmokestinamas ten, kur sukuriama vertė. Būtina išlaikyti vienodas sąlygas ir piktnaudžiavimui atsparią sistemą, kad visos įmonės, didelės ir mažos, daugiau ar mažiau skaitmeninės, įsikūrusios ES ar ne ES, mokėtų teisingą dalį.
- **Konkurencingumas** – sukurti tinkamą mokesčių aplinką, kad startuoliai ir įmonės mūsų bendrojoje rinkoje galėtų augti ir klestėti. Kad padidintume ES konkurencingumą, turime panaikinti esamas kliūtis ir vengti sudaryti naujų mokesčių kliūčių inovacijas skatinančioms ir darbo vietas kuriančioms naujoms įmonėms.
- **Bendrosios rinkos vientisumas** – siekti bendro sprendimo, pagal kurį vengiama vienašalių bendrosios rinkos veikimą destabilizuojančių priemonių. Nekoordinuotos nacionalinės priemonės lems bendrosios rinkos susiskaidymą, tolesnius iškraipymus ir mokesčines kliūtis, neleidžiančias įmonėms augti ir investuoti bendrojoje rinkoje.
- **Tvarumas** – užtikrinti, kad pelno apmokestinimo sistema būtų orientuota į ateitį ir tvari ilguoju laikotarpiu. Tradicinio verslo modeliai vis labiau skaitmenėja, todėl, jeigu mokesčių taisyklės nebus pritaikytos taip, kad aprėptų naujus skaitmeninio verslo modelius, valstybių narių mokesčių bazės pamažu gali išnykti. Jeigu padėtis nebus ištaisyta, mokesčių našta padidės kitose srityse.

Tolesnis kelias

ES piliečiams ir vyriausybėms vis didesnę rūpestį kelia įsivaizduojamas naujų skaitmeninio verslo modelių apmokestinimo lygių disbalansas. Laiku nesusitarus dėl prasmingo sprendimo padidės spaudimas veikti nacionaliniu lygmeniu ir taip nukentės bendroji rinka.

Vienas iš sprendimų – skaitmeninės ekonomikos apmokestinimą įtvirtinti bendrojoje tarptautinėje pelno mokesčio sistemoje. Iš esmės pertvarkius dabar skaitmeninei ekonomikai taikomą tarptautinę pelno mokesčio sistemą pasauliniu mastu būtų užtikrintas mokesčių taisyklių nuoseklumas ir derėjimas, o įmonėms – stabilumas ir tikrumas. ES tikisi, kad EBPO Didžiajam dvidešimtukui

pateiksima tarpinė skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo ataskaita bus plačių užmojų. Labai svarbu, kad ataskaitoje būtų pateikta prasmingų politikos galimybių išspręsti aktualius klausimus.

Visų pirma, reikia naujų tarptautinių taisyklių, specialiai skirtų skaitmeninės ekonomikos keliams iššūkiams, norint nustatyti, kur yra kuriama įmonių vertė ir kaip ji turėtų būti priskiriama mokesčių tikslais. Dėl to reikėtų pertvarkyti tarptautines skaitmeninėms technologijoms taikomas mokesčių taisykles dėl nuolatinės buveinės, sandorių kainodaros ir pelno priskyrimo.

Nuolatinės buveinės taisyklės taikomos siekiant nustatyti minimalią veiklą, kuri turi būti vykdoma šalyje, kad įmonė būtų apmokestinama toje šalyje, ir yra iš esmės grindžiamos fiziniu buvimu. Tačiau dėl skaitmeninių technologijų įmonės dabar gali dalyvauti šalyje, kurios jurisdikcijai priklauso rinka, ekonomikoje iš esmės fiziškai joje nebūdamos. Todėl reikia nustatyti alternatyvius reikšmingo ekonominio dalyvavimo rodiklius, kad būtų nustatytos ir apsaugotos naujų skaitmeninio verslo modelių apmokestinimo teisės.

Jeigu įmonė apmokestinama konkrečioje šalyje, jos gaunamas pelnas vis tiek turi būti nustatytas ir priskirtas tai šaliai. **Sandorių kainodaros taisyklės** taikomos siekiant tarptautinių grupių pelną priskirti skirtingoms šalims remiantis funkcijų, turto ir rizikos grupės vertės grandinėje analize. Tačiau šios taisyklės buvo sukurtos tradicinio verslo modeliams ir ekonominei aplinkai. Skaitmeninė ekonomika labai priklauso nuo sunkiai įvertinamo nematerialiojo turto, iš kurio tarptautinės grupės gauna vis daugiau vertės. Nematerialiajam turtui nustatyti ir vertinti, taip pat jo indėliui į vertės kūrimą apibrėžti reikia alternatyvių pelno priskyrimo metodų, kurie geriau aprėptų vertės kūrimą pagal naujus verslo modelius. Todėl tie metodai turėtų būti svarstomi kartu su nuolatinės buveinės taisyklių pakeitimais. Be to, piktnaudžiaujant nuolatinės buveinės ir sandorių kainodaros taisyklėmis pelną galima perkelti iš vienos šalies į kitą, todėl galėtų būti apsvarstyta galimybė nustatyti kovos su piktnaudžiavimu taisykles, kad būtų užtikrinamas taisyklių laikymasis ir Europos Sąjungoje uždirbto pelno apmokestinimas ES.

ES lygmeniu pagrindą spręsti šiuos pagrindinius uždavinius suteikia pasiūlymas dėl bendros konsoliduotosios pelno mokesčio bazės. Komisija toliau tiki, kad, naudodamasi BKPMB sistema, ES gali persvarstyti nuolatinės buveinės taisykles ir paskirstyti didelių tarptautinių grupių pelną taikant turtu, darbo jėga ir pardavimu grindžiamą proporcingo paskirstymo formulę, kuri turėtų geriau parodyti, kur sukurama vertė. Nagrinėjant dabartinį pasiūlymą dėl BKPMB galima svarstyti kitas nuostatas, kurios užtikrintų, kad BKPMB veiksmingai aprėptų skaitmeninę veiklą. Šiuo klausimu jau vyksta diskusijos Taryboje pirmininkaujant Estijai, taip pat Europos Parlamente. Komisija yra pasirengusi bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir išnagrinėti šias galimybes per dabar vykstančias derybas dėl BKPMB, kad būtų atrastas bendrajai rinkai taikytinas ES teisę atitinkantis plataus užmojo metodas.

Kol bus surastas prasmingas sprendimas, leidžiantis aprėpti skirtingose šalyse skaitmeninės ekonomikos sukurtą vertę ir ją paskirstyti, gali praeiti nemažai laiko. Šį uždavinį dar labiau apsunkina jo daugialypiškumas, nuolat besikeičiantis skaitmeninės ekonomikos pobūdis, verslo modelių įvairovė ir ekosistemų, kuriose jais kuriama vertė, sudėtingumas. Vis dėlto kuo ilgiau užtruks, kol bus surastas sprendimas, tuo daugiau mokesčių pajamų bus prarasta. Todėl ES ir tarptautiniu mastu toliau bus rengiamos vienašalės iniciatyvos. Nuo 2016 m. tokios šalys, kaip Indija ir Izraelis, jau bando alternatyvius metodus, kad užtikrintų veiksmingą skaitmeninės ekonomikos apmokestinimą.

Kuriant šią ilgesnio laikotarpio strategiją taip pat yra galimybių greičiau taikyti papildomas trumpalaikes priemones; jas reiktų apsvastyti siekiant apsaugoti tiesiogines ir netiesiogines valstybių narių mokesčių bazes. ES ir tarptautiniu mastu yra skirtingų idėjų, kaip skaitmeninę veiklą aprėpti ne tarptautinėje pelno mokesčio sistemoje, bet kitais būdais ir visoms įmonėms užtikrinti vienodą traktavimą ir vienodas sąlygas.

Kelios alternatyvios trumpalaikių sprendimų galimybės

- **Išlyginamasis skaitmeninę veiklą vykdančių įmonių apyvartos mokestis**, taikomas visoms neapmokestinamoms arba nepakankamai apmokestinamoms pajamoms, gautoms iš visos internetu vykdomos verslo veiklos, įskaitant verslo verslui ir verslo vartotojui veiklą. Jis gali būti įskaičiuojamas į pelno mokestį arba taikomas kaip atskiras mokestis.
- **Skaitmeninių sandorių išskaičiuojamasis mokestis** – atskiras galutinis išskaičiuojamasis mokestis, taikomas bruto pagrindu tam tikriems mokėjimams, atliktiems internetu užsakytų prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams nerezidentams.
- **Mokestis nuo pajamų, gautų už suteiktas skaitmenines paslaugas arba reklamos veiklą** – atskiras mokestis galėtų būti taikomas visiems nuotoliniu būdu su vidaus vartotojais sudarytiems sandoriams, jeigu subjektas nerezidentas reikšmingai dalyvauja šalies ekonomikoje.

Visos trumpalaikės priemonės turi privalumų ir trūkumų, todėl reikia toliau plėtoti detalų metodą, kad bendrajai rinkai ir visai pasaulio ekonomikai būtų rastas tinkamas sprendimas. Reikės išnagrinėti tokių metodų suderinamumą su sutartimis dėl dvigubo apmokestinimo išvengimo, valstybės pagalbos taisyklėmis, pagrindinėmis laisvėmis ir tarptautiniais įsipareigojimais pagal laisvosios prekybos susitarimus ir PPO taisyklės klausimus. Tačiau veikti reikia. Komisija tebėra įsitikinusi, kad tinkamų veiksmų reikia imtis ES lygmeniu. Tik koordinuotu ES metodu bus užtikrinta, kad sprendimas tiktų skaitmeninei bendrajai rinkai ir padėtų pasiekti sąžiningumo, konkurencingumo ir tvarumo tikslų.

Išvada

Komisija ragina nustatyti tvirtą plataus užmojo ES poziciją dėl skaitmeninės ekonomikos apmokestinimo, kad būtų galima paveikti vykstantį tarptautinį darbą šiuo klausimu. Ji taip pat siekia suteikti pagrindą tolesnėms politinėms valstybių narių diskusijoms per rugsėjo 29 d. Taline įvyksiantį aukščiausiojo lygio susitikimą skaitmeniniais klausimais, kad būtų susitarta dėl bendros pozicijos tarptautinėse diskusijose.

Komisija remia ES Tarybai pirmininkaujančios Estijos darbą šiais klausimais, kad iki metų pabaigos būtų parengtos tvirtos Tarybos išvados dėl koordinuoto ES metodo. Šios išvados būtų bendras pagrindas, kuriuo remdamosi ES ir jos valstybės narės teiktų pasiūlymus tarptautinėse diskusijose.

ES tikisi, kad įgyvendinant pasaulinę darbotvarkę bus daroma prasminga pažanga, ir turėtų siekti, kad ta pažanga būtų atspindėta 2018 m. balandžio mėn. susitikimams Didžiojo dvidešimtuko finansų ministrams pateikimoje EBPO ataskaitoje. Komisija prisidės, kad per Didžiojo dvidešimtuko susitikimą būtų sėkmingai baigtos dabartinės pasaulinės diskusijos.

Jeigu pasauliniu mastu atitinkamos pažangos nebus, bendrojoje rinkoje turėtų būti pradėti taikyti ES sprendimai ir Komisija yra pasirengusi pateikti atitinkamus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra

priimamų aktų. Komisija toliau analizuos politikos galimybes ir prieš 2018 m. pavasarį pateikdama galimą pasiūlymą šiuo aktualiu klausimu pasikonsultuos su atitinkamomis suinteresuotosiomis šalimis ir sektoriaus atstovais.